

Nils-Åke Pålsson, februari 1983.

Min fader Knut Pålsson kom till Osbyholm 1917. Han hade varit möllare på Svenningstorps valskvarn i Hyllstofta tidigare.

Han började som vaktepåg på en gård i närheten och blev sedan dräng och körde då med hästskjuts till Svenningstorps mölla. Då tyckte han att det såg så lugnt ut och skönt och intressant ut i kvarnen, att han ville pröva på att bli möllare. När han kom till Osbyholm, blev han anställd såsom möllare hos Per Andersson, som på den tiden drev kvarnen på arrende. Sedan blev han anställd hos Lecke direkt, men 1927 köpte han kvarnen av bolaget, som då var ägare. Nils-Åke tror, att köpesumman var 40.000 kronor, och det var nog rätt mycket pengar på den tiden.

Kvarnen blev genom köpet helt oberöende av Osbyholmsgården. Knut Pålsson hade bostad på andra våningen i kvarnbyggnaden. I början bodde Pålssons i nedre lägenheten och smedmästare Edvin Åberg i övre lägenheten. Åberg var smed på Osbyholmsgården. När Åberg skaffat sig eget hus vid Lybyvägen, flyttade Pålssons upp i övre lägenheten, eftersom den var ljusare. Nedre lägenheten hyrdes ut till en man som hette Johnsson, som hade något slags trädgårdsmästeri vid Osbyholmsgården.

Kvarnen betjänade Osbyholmsgården men också bönderna runtomkring. Men det fanns inte många självägande bönder i denna trakt då. Däremot fanns det många stora gårdar i omgivningen, såsom Fogdarp, Lyby, Råby och Fulltofta. De kom till kvarnen bl a för att mala stat-mälden, d v s den ranson brödsäd och fodersäd, som var och en statare skulle ha varje månad, och det var en omfattande hantering. De kom med många och stora lass till kvarnen. Här var mycket att göra, det var långt till närmaste kvarn. Sådana fanns i Hörby (Benstampen) och i Ludvigsborg. I Lyby hade det funnits en väderkvarn, men den hade brunnit. Ibland malde man säden i Hörby och körde till Osbyholm för att få mjölet siktat. Far hade en mölledräng som hette Anders Persson. Han var från Ludvigsborg och stannade hos oss i många år.

Det var mest vanligt, att bönderna betalade kontant dvs mot räkning, men det förekom också, att man lämnade spannmål såsom ersättning för malning eller för inköpta produkter.

Det var mest till hemmabruk som man malde i Osbyholms kvarn, inte så mycket till bagerier, men en bagare i Hörby köpte gärna mjöl från Pålssons kvarn. Man hade råoljemotor såsom hjälpmotor, men de första åren lånade man gårdens tröskmotor, en elektrisk motor som var monterad på en vagn.

Kvarnen drevs med vattenhjul fram till sekelskiftet, men då byggde man in turbiner i stället för vattenhjulet, och på det viset ökade man verkningsgraden betydligt. 1945 satte man in nya turbiner, och de fungerar ännu. Svensson och Zetraeus hyrde under bolagets tid lokaler i möllan, där de lagrade spannmål för statens räkning. Den blev fördärvad, vilket bl a Bror Andersson skildrat. De samlade också ihop grankottar att använda till bränsle.

Svensson och Zethraeus hade tillverkning av elektriska mätinstrument i Kristianstad. Nils-Åke Pålsson har vid något tillfälle träffat på sådana mätinstrument "Svensson & Zetraeus".

I kvarnen hade man tidigare haft generator som levererade elström till slottet.

Ny ägare 1927

Ivar Nilsson har sökt upp ett par räkningar på malning vid Osbyholms kvarn från år 1927. De visar att kvarnen bytt ägare det året.

Den ena räkningen är från april 1927 och då står kaptan Zetraeus såsom ägare. Räkningen från den 30 september 1927 har av den nye ägaren Knut Pålsson ställts till Georg Nilsson, Osbyholm. Räkningen upptager kostnader för malning, och man kan se, att det kostade 1:- krona för att få malet 100 kilo gröpe, medan det kostade 1.50 kronor för att mala 100 kilo råq. Siktningen var dyrare.

Poster på räkningen:		
Malning,	Gröpe 139 kg	1.39 kr
	Råg 50 kg	0.75 kr
48	Rågsikt 100 kg	4:- kr